

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. VI. Conciones habet Gratianopoli: fructus earundem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

CAPUT VI.

Conciones habet Gratianopoli : fructus earundem.

VÆ mihi (a) jebat Michæas Propheta, (a) fructum exiguum laborum suorum in verbo Dei disseminando, extremo cum animi dolore deplorans) quia factus sum sicut qui colligit in autumno ramos vindemia : non est botrus ad comedendum. Videri possit Episcopus noster felicior in colligendâ messe extitisse, fuisseque ex iis nubibus, de quibus S. Augustinus in illud Psalmographi, Domine, in cælo miseruordia tua, & veritas tua usque ad nubes. Nubes sunt predicatorum, inquit : per has nubes tonat, minatur Deus, coruscant, quando miracula faciunt, & irrigant per verbi pluviam. Et Vir quidem Apostolicus, cui propositum erat non modò Evangelium prædicare, sed ex Evangelicorum effatorum præscripto vivere, acquiescebat haud gravatè aliorum voluntati, extra peccatum tamen, extraque ea quæ cum perfectione Christiani officii minùs congruerent, etiamsi inde aliquid in se incommodi redundaret : totumque se esse Dei non suum, tum semper aliàs declaravit, tum insigniter, dum invitatus à civibus urbis cujusdam, ad stas Adventûs & Quadragesimæ conciones, rejectus est deinde, suscepto alio : excusantibus iis aliquid, quod ad humana potiùs, quàm ad divina pertineret. Interea paratas habebat conciones Vir Dei : verùm, ut cuncta in Deo spectabat, eque Dei nutu pendebat assidue, nihil

Z 3

eâ

(a) Cap. 7. (b) In Psal. 35.

358 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
eâ hominum levitate commotus est: contra, per-
humaniter compellans eos qui ad se præclarâ de
causâ legati erant, iturum se dum civibus liberet,
professus est. Gratianopolitani sapientiùs sibi
consuluerunt: nam cum increbresceret in dies ru-
mor de præstantiâ tanti Ecclesiastæ, deque fructu
qui ex concionibus ejus existeret, constituerunt
tantum Virum ad se accersere, ad suam ipsorum
utilitatem. Ergo legant ad eum opportunè Sena-
tores è supremâ Curiâ duos: iis pollicitus est ad-
futurum se, ad sequentis Quadragesimæ concio-
nes habendas. Quoniam autem hæretici in urbe
permulti erant, tractandas sibi putavit quæstiones
de fide controversas: proinde ipso die Cineratio-
rum sic orsus est: *En, in cathedra veritatis consisto: ve-
ritatem annuntiabo, quicquid erit: nec me res ulla detur-
bit, ab eâ in omni simplicitate & sinceritate propalanda:
quod si faxim aiter, tum adhareat lingua mea faucibus
meis, sic ut mutus fiam.* Atque hoc exordio, sancto
Spiritu audientium corda commovente, non in
orthodoxorû modò, sed etiam in hæreticorum a-
nimos insinuavit se Orator: utrique appetere len-
sim familiarem illius consuetudinem: utrique tan-
tam virtutem suspicere: omnes dare operam è su-
periore loco dicenti. Hinc brevè heterodoxorum
complurium ad Ecclesiam transmigratio: hinc
passim conformatio morum in melius: ut illustri
Doctor quidam in confertâ turbâ, dum dimissa
concione quisque discedebat, dixerit mirans; *Es-
is demum perfectus & Ecclesiastes & Theologus: nihil mi-
rum si fructus tam uberes ex ejus oratione existunt: quippe
morû sanctimoniam cum doctrinæ veritate conjungit: quic-*
quid

quid docet intelligit apprimè, actione autem & factis repræsentat melius : quæ verò a nobis dicuntur, prosunt parùm : verbum enim Dei prædicamus sine sensu pietatis : ac sæpenu-merò quæ proponimus aliis, minùs intelligimus ipsi. Addere potuit, evenire sæpe, ut dum tractantur ab Ecclesiasticis argumenta, quæ non satùs intelligentiâ comprehensa habent ipsi ; multò minùs in iisdem actio verbis respondeat. Egregiè utique S. Augustinus : (c) *Eadem Scriptura cum bene intelligitur, sæcundat pectora piorum atque fidelium; cum verò malè, pluit super peccatores laqueos, ex Psalmographi oraculo.*

Dominus certè dedit benedictionem voci servi sui, tum ferè semper aliàs, tum maximè per id tempus incitans Franciscum Bonniùm, Ducem Esdiguierium, ad fidem orthodoxam capeffendâ, postquam cum sancto Ecclesiaste egerat aliquoties privatim, publicè è sacro suggestu audierat verba facientem : nam cùm suas in fide dubitationes cum eo contulisset frequens, ab eodèmq̃ue lucem haussisset ad dispiciendum verum, fecit tandem quod optabat tota Gallia orthodoxa, hæretici horrebant, ut desertis perfugis, ad sanctam Ecclesiam sese reciperet. Hinc illæ querelæ Ministrorum, qui ereptam sibi talem prædam ingemiscientes, ad artem familiarem conversi sunt, hoc est, ad calumniam, conversum illum leviratis insimulantes, addentèsque illum à se discessisse, quòd ita poscebant privatæ rationes. Quæ ubi ad bellatorem illum (post Regii stabuli Comes fuit) delata sunt, contemptim, ut oportuit, elusit fuitiles illas deblaterationes, utque declararet quanti tan-

Z 4 dem

(c) In Psalm. 10.

360 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
dem faceret Gebennensem Episcopum, effecit
pud Cellissimum Ducem Sabaudia, uti cum bona
ejus venia, etiam proximæ Quadragesimæ concien-
nes haberet ibidē idē Episcopus. Atq; hīc efferant
Ministri Calvinistici, priscorum Pharisaorum, ac
Legis Doctorum exemplo, nihil non moliti sunt,
ut si quo modo fieri posset, exosum sibi Ecclesia-
sten aut in sermone caperent, aut in moribus pec-
care aliquid ostenderent: verum, utrumque fru-
stra: doctrina quippe sana erat, mores omni ex
parte inculpati. Ita, quod unum poterant, scie-
bantque, ad contumelias verborum versi sunt, ele-
vandæ Ecclesiastæ vel peritiæ, vel virtuti. Sed, *per-
gitta parvulorum factæ sunt plaga eorum.* (d) Ecclesia-
stes autem immoto animo cuncta despiciens, pre-
ces ad Dominum Deum frequens eorum causam
fundebat. Ceterum, quod ad orthodoxos attinet,
Domino cooperante, & sermonem confirmante
famuli sui, ubi abundaverat peccatum, morumque
licentia, ibi efflorescere mirum in modum cepit
sensus Christianæ pietatis.

Vix autem ad oves suas redierat Pastor sanctus
bonus, cum in morbum letalem incidit Philippus
Coëxius, Canonicus Cathedralis Ecclesiæ, in ea-
demque magnus Pœnitentiarius, vulgò, Dominus
à S. Catharina, quo Confessario Episcopus ipse
utebatur. Et quoniam illum maximi faciebat ob
singularem virtutem, instituit pro vitâ ei proroga-
dâ preces ad Deum fundere, sanè incensas: verum,
agnovit cælitus, aliter eidem Domino Deo videri
proinde, ægrum haud diutiùs in vitâ mortali futu-
rum.

(d) *Psal.* 63.

rum, quod ipsum ejus germano fratri indicavit, Claudio Ludovico Nicolao Coëxio, Priori Tallorenti, de quo supra. Didici, inquit, ex Deo meo, constitutum sibi esse educere ex hac vitâ germanum tuum: dolores autem quos perferi in morbo, ipsi pro Purgatorio futurâ: tu cave rem evulges. Ac vicissim æger fratrem hunc suum sub extremos vitæ dies compellans, De Illustrissimo Gebennensi hæc accipe, inquit, à fratre mox à te discussuro: Vir est singulari sanctimonia: ad castimoniam quod attinet, perinde de illo estima, atque de S. Ioanne Baptista: ad paupertatem demissionemque animi, perinde atque de S. Carolo Borromæo. Addi potest, fuisse Episcopum eundem, amicum fidum prorsus: eo quidem in morbo sic Confessario suo adfuit, ut perstudiosè, ac per diligentem eum ad felicem è vitâ exitum comparaverit: illius autem mors tam ipsi acerba accidit, ut ex ipsius pectore verba hæc elicerit, quæ etiam in chartam effudit: *Judicia tua adoro, Pater providentissime, nihil scrutans: iisdem acquiesco penitus, & jam nunc amplector, quæcunque consecutura sunt ex ipsis. Omnia sanè nobis Deus adimat, dum ne ipse recedat à nobis: an non omnia in illo habemus? equidem illud agnosco & fateor, me ex hoc casu, opinione meâ majorem dolorem cepisse: in eâ tamen morte retractandâ, deprehendo in animo meo suavitatem quandam, ad sensum usque pertinentem, dum in divinâ Providentiâ acquiesco: unde oblectatio mentis ingens, etiâ in illâ acerbitate, atque in rebus aliis quibuslibet adversis, quæ exercitam habere hominum vitam solent. Et verò ita est: Sicut stellas in cælo non extinguit*

tinguit

362 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
tinguit nox, Inquit S. Augustinus, (e) sic mentes fide-
lium, inhaerentes firmamento Scripturae, non vincit iniqui-
tas. (e) In Psal. 93.

CAPUT VII.

*Lutetiam extremum proficiscitur: ibi ipsi mi-
rum in modum applauditur.*

QUæ hedera umbrâ suâ Jonam Prophetam
protexit, sub una nocte nata est, & sub una nocte
perit: (a) quæ laurus triumphantium capita cingebat,
sæpenumerò in ipsâ triumphorum pompa exaruit:
animalia quædam dicuntur esse, quorum vita non
ultra unum diem prorogetur: plantæ itè quædam
intra Solis diurnum cursum unum oriuntur & occidunt.
Sunt hæ, videlicet, imagines inanis gloriolæ, quam
homines hominibus tribuunt, quamque vicissim
alii ab aliis accipiunt in hac vitâ: una gloria
Sanctorum talis est, ut quamvis nonnunquam
illam aut perversorum hominum iniquitas, aut
turbidi malevolarum mentium motus, aut calum-
niarum nubila obscurant ad aliquod temporis
intervallum, existat tamen deinde tanquam ex
iis nubibus illustrior, cum splendore qui nunquam
intereat: *Iustus enim quasi fundamentum
sempiternum.* (b) Id adeò comprobatur in fama
atque existimatione Viri Dei: dum iis in curis
tempus tam præclare occupat, ecce tibi incogitanti
deferretur illustris procuratio à Celsissimo Duce
Sabaudiæ, comitandi in Galliam Mauritium, Eminentissimè

(a) Iona 4. (b) Prov. 10.